

8 STADSWEIDE

Uit: G. Kurstjens, B. Peters & P. Calle. 2008. Maas in Beeld. Resultaten van 15 jaar ecologisch herstel. Gebiedsrapport 2: Maasplassengebied. Kurstjens Ecologisch Adviesbureau, Beek-Ubbergen/Bureau Drift, Berg en Dal, www.drift.nl

Riviertraject:	Maasplassen
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Roermond
Stad/dorp:	Leeuwen
Start natuurontwikkeling:	2006
Eigendom:	Staatsbosbeheer
Oppervlakte:	35 ha
Toegankelijkheid:	vrij toegankelijk

Soortgroep	Voor natuurontwikkeling		Na natuurontwikkeling		Beoordeling ontwikkeling
	Aantal bijzondere soorten (* = alle soorten)	waarvan op Rode Lijst	Aantal bijzondere soorten (* = alle soorten)	Waarvan op Rode Lijst	
Flora	13	6	12	4	
Broedvogels	27	9	?	?	
Dagvlinders *	18	0	13	0	
Libellen *	16	0	19	1	
Sprinkhanen *	5	0	6	0	
Overige groepen					Das, Rivierdonderpad

8.1 GEBIEDSBESCHRIJVING

De Stadsweide bij Roermond is sinds 2006 officieel een natuurgebied van Staatsbosbeheer (figuur 8.1). Het bestaat momenteel uit graslanden, deels beplant met Canadese populieren, een oude Maasloop, een oude Roerloop en een grindgat (De Stille). Aan de noordzijde wordt het terrein begrensd door de gegraven monding van de Maasnielderbeek. Aan de oostzijde ligt een duidelijke terrasrand met het historische Mijnheerkens(hof). In het begrazingsgebied lagen in 2007 nog enkele agrarische enclaves.

De Stadsweide heeft eeuwenlang (tot begin jaren '30) gediend als weidegrond voor koeien uit Roermond. Uit archiefstukken is beken dat er in 1579 maar liefst 167 koeien graasden. Het weiderecht leverde de stad aanzienlijke inkomsten op (www.historieroermond.nl).

Tot 1792 maakte de Roer een grote bocht rond de stad om pas ter hoogte van Leeuwen in de Maas uit te monden. Daarna is de Roermonding verlegd naar de huidige locatie en bleef er in de Stadsweide een oude loop achter (zie figuur 8.2). Op deze kaart wordt het gebied overigens de Lisbonne genoemd. Het gebied tussen de oude Roerloop en de terrasrand heet Roro, hetgeen een verbastering is van Roerohé en verwijst naar een overstromingsgebied van de Roer.

In de jaren '20 is ter hoogte van de Stadsweide de stuw van Leeuwen aangelegd en kreeg de rivier een stilstaand karakter met een structureel hogere waterstand.

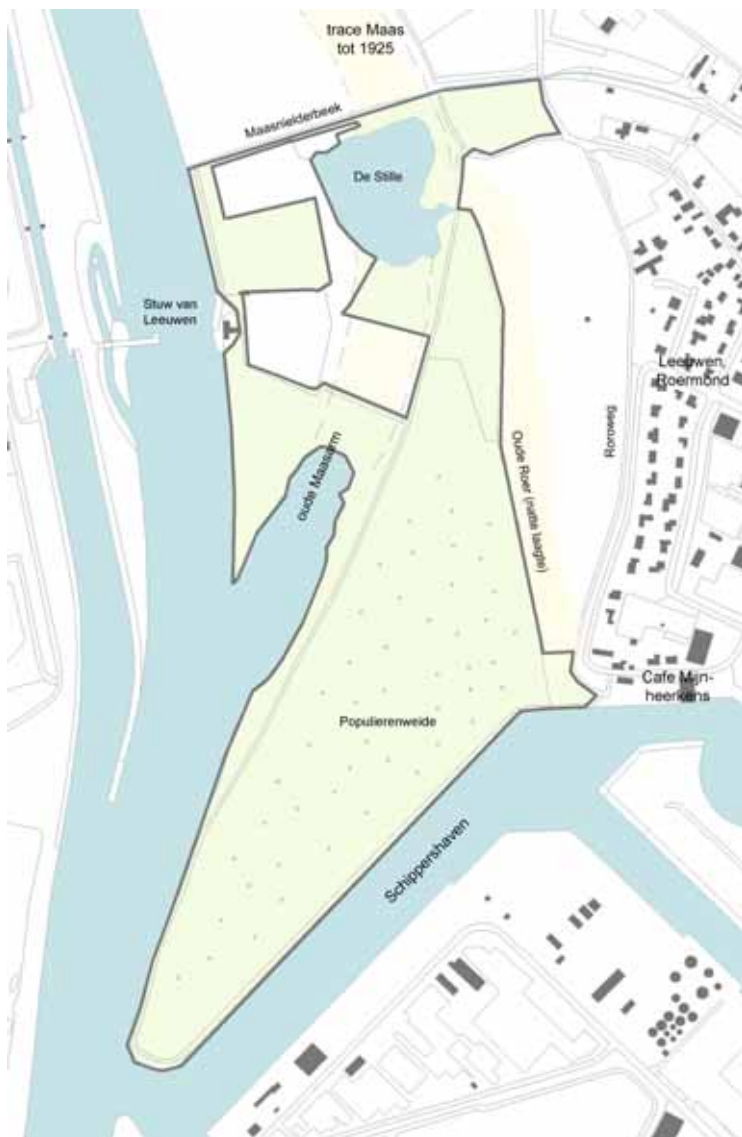
Tijdens deze werkzaamheden is ook de bocht in de rivier rechtgetrokken. Het

bovenstroomse deel van deze oude Maasloop is nog zichtbaar als water. Ook de huidige plas De Stille ligt in het tracé van deze historische loop. Vanaf 1963 is het zuidelijk deel van de Stadsweide en de gehele aangrenzende Molenbeemd vergraven en heringericht als haven en industriegebied.

Het gebied ten noorden van de Stadsweide (De Sneppen) is in de jaren '60/'70 deels ontgrind, waardoor er hier een tweede grindplas is ontstaan. Toen is ook de oorspronkelijke benedenloop van de Maasnielderbeek, die door deze weerd slingerde, gedempt. Plaatselijk zijn delen van deze beekloop nog als laagte in het landschap herkenbaar.

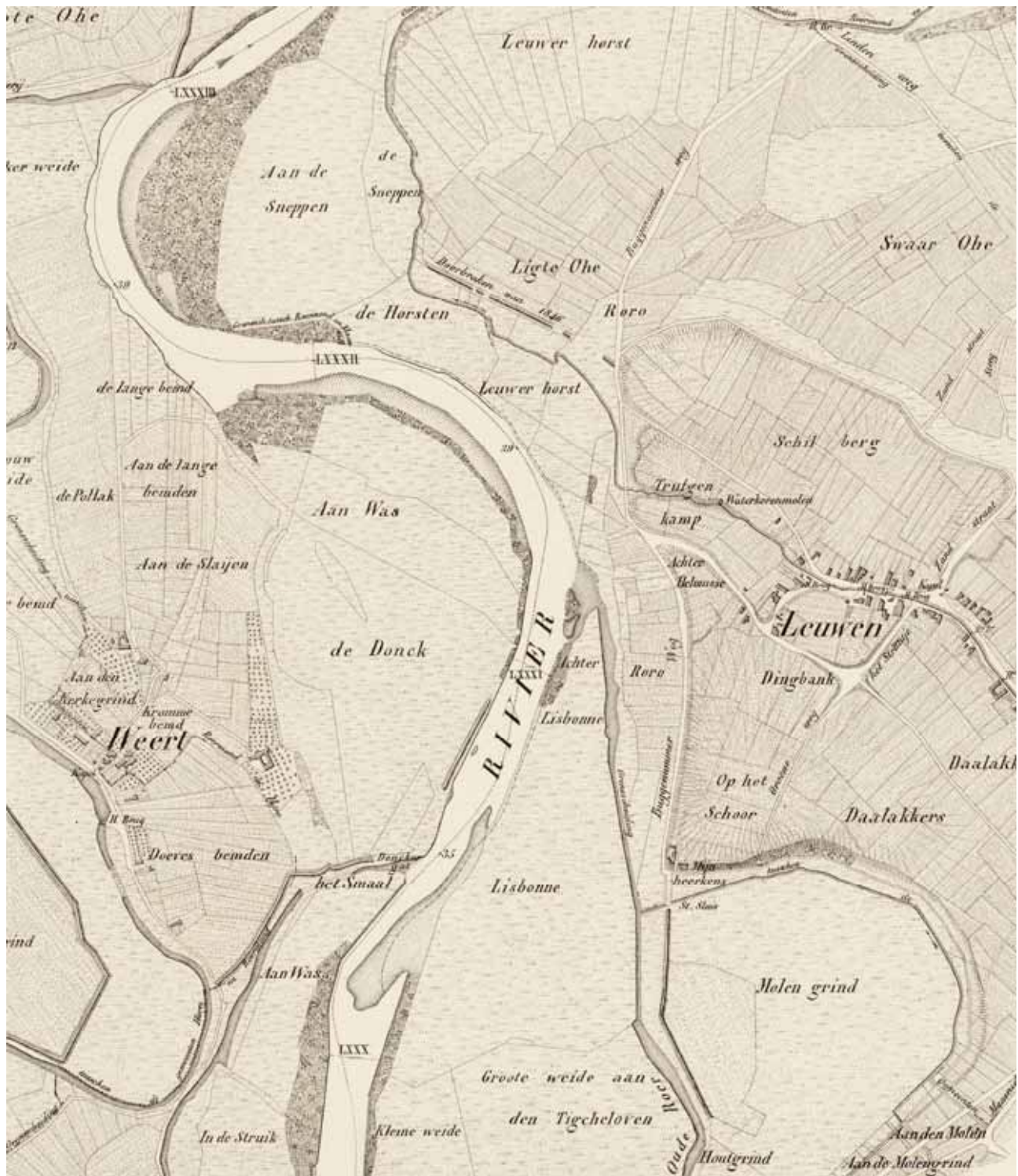
De populieren van de Stadsweide zijn begin 20^e eeuw aangeplant en het gebied is altijd in gebruik geweest als weiland. De gronden tussen de oude Maasarm en de terrasrand aan de oostzijde van het gebied zijn nooit ontgrind en in de ondergrond is nog een aantal restgeulen zichtbaar. Er liggen wel enkele laagtes, die mogelijk ontstaan zijn door kleiwinning in het verleden. In figuur 2 (1850) wordt melding gemaakt van een ticheloven.

Momenteel wordt in het kader van het project Zandmaas de aanleg van een meestromende nevengeul rond de stuw van Leeuwen voorbereid (Dienst Landelijk Gebied, 2007). Voorjaar 2008 is duidelijk geworden dat het plan opgeschaald dient te worden zodat kan worden voldaan aan de eisen van IVM (Integrale Verkenning Maas), d.w.z. dat meer ruimte voor het water dient te worden gecreëerd

Figuur 8.1 Overzichtskaart onderzoeksgebied.

Figuur 8.2 Rivierkaart uit 1849 (bron Gelderland Bibliotheek, Arnhem). De huidige populierenweide staat daar waar Lisbonne vermeld is.

om in de toekomst eventueel een afvoer van $4.600 \text{ m}^3/\text{s}$ te kunnen verwerken.

8.2 INRICHTING

De volgende inrichtingsmaatregelen hebben plaatsgevonden:

- Plaatsing van rasters, klaphekken, wildroosters en poorten t.b.v. begrazing.

8.3 BEHEER

- Seizoensbeweiding met runderen in een dichtheid van ca. 1 dier per ha.

8.4 RESULTATEN

8.4.1 Flora

Situatie voor natuurontwikkeling (voor 2006)

Van de flora in de periode voor de aanleg van de haven zijn twee vegetatieopnamen bekend uit de jaren '50 (Cohen Stuart, 1959). Er werden weinig bijzonderheden gemeld. In de noordoosthoek van de Stadsweide stonden toen echte zandsoorten als Geel walstro, Kleine bevernel, Handjesgras, Zandmuur en Reukgras. In hooilanden groeiden onder meer Goudhaver en Zachte haver. In de nabije omgeving (terrasrand in het huidige industrieterrein en de overkant van de Maas) stonden nog wel bijzondere soorten als Grote tijm, Kleine pimpernel, Smal fakkelgras, Voorjaarszegge en Zacht vetkruid.

Van de periode 1975 t/m 2005 zijn complete gegevens bekend uit 1988 en 1998 (provincie Limburg) en 1996-1999 (archief NHGL). Daarnaast zijn er nog enkele losse meldingen uit het FLORON-archief en een inventarisatie van de oever van de Prins Willem Alexander Haven in 1996 en 2001 door John Hannen.

In de jaren '80 zijn de volgende soorten gemeld: in perceelsranden stonden zeer lokaal Beemdkroon, Gevlekte scheerling, Grasklokje, Kattendoorn en Wilde kruisdistel. Rivierfonteinkruid groeide zowel in de haven als in de Maas.

In de tweede helft van de jaren '90 zijn naast bovengenoemde soorten nog enkele nieuwe vermeld die mogelijk zijn gemist bij het voorgaande onderzoek. Bosbies en Rijstgras stonden langs de oevers van de plas De Stille. Grote pimpernel en Rapunzelklokje werden aangetroffen langs perceelsranden in het noordoostelijk deel van het gebied en IJzerhard en Zacht vetkruid langs de schrale stenige taluds van het pad naar de stuw. Langs de ruige oevers van de Maas zijn in 1998 ook voor het eerst Pijpbloem en Smalle aster aangetroffen. In 1996 is bovendien Voszegge langs de oude Roerarm aangetroffen. In 2001 groeide Bilzekruid langs de oever van de haven, maar de soort is later niet meer aangetroffen.

Sinds natuurontwikkeling (2006-2007)

De inventarisatie uit 2007 vertoont nog veel overeenkomsten met die van de Provincie Limburg uit 1998 (figuur 8.4). Enkele soorten hebben zich in tussentijd gevestigd waaronder Peperkers (Maasoever), Wilde marjolein (diverse locaties) en Witte waterkers (oude Maasarm).

Grote pimpernel, IJzerhard en Voszegge zijn in 2007 niet teruggevonden, maar de laatste twee soorten zijn mogelijk over het hoofd gezien. Rivierfonteinkruid komt massaal voor, zowel in de haventak, de oude Maasarm als in de Maas zelf. In de ondiepe plas De Stille treedt lokaal kwel op uit het aangrenzende terras, getuige de haarden met Bosbies aan de oostzijde (figuur 8.3).

Het is goed te zien dat het veranderde beheer nog pril is. De meeste soorten die in 2007 zijn aangetroffen komen slechts lokaal voor. Restanten van stroomdalflora zijn geconcentreerd op enkele locaties, waaronder langs de verharde weg naar de stuw (figuur 8.3). Kenmerkende stroomdalsoorten van nabij gelegen natuurgebieden (bijv. Bont kroonkruid, Gewone agrimonie, Kruisbladwalstro, Rode ogentroost en Wit vetkruid) ontbreken nog helemaal.

Direct aan de oostzijde van de oude Maasarm is er sprake van zandige afzettingen en dit is een kansrijke locatie voor de herontwikkeling van een rijke stroomdalflora, zeker als de oevers uit de stortsteen worden gehaald en hier weer zandsedimentatie gaat optreden. Nu groeit hier her nog wat Echte Kruisdistel.

De ondergroei van het zuidelijk schiereiland met de populieren is rijk aan Gewone vogelmelk. Dit is een van de weinige soorten die de intensieve beweiding, bemesting en bladval van de uitheemse populieren goed heeft kunnen doorstaan. Voor het overige is de populierenweide vrij soortenarm en ruig met vooral in het centrale deel veel Grote brandnetel en Glanshaver. Dit houdt duidelijk verband met de sterke beschaduwing en de ophoping van traag composterend populierenblad. De meeste

Figuur 8.3 Verspreidingskaart van enkele bijzondere en indicatieve soorten in 1998 en 2007.

Vogelmelk komt veel voor aan de zuidzijde van de populierenweide

andere delen van het terrein bestaan nu nog uit een tot voor kort zwaar bemeste, eenvormige en dichte grasmat. Uitzondering hierop vormt het graslandperceel in de noordoosthoek; een voormalig paardenweilandje. Dit terrein heeft een relatief zandig karakter en vormt onderdeel van een oud Maas- en Roerterras. In dit terrein staan nu al indicatieve soorten als Rapunzelklokje, Beemdkroon, Grasklokje, Echte kruisdistel, Geel walstro en vrij veel Knoopkruid. Bij een goed beheer kan dit terrein zich steeds soortenrijker ontwikkelen.

Tabel 8.1 Voorkomen van indicatieve plantensoorten in de Stadswede.

Soort	1975-2005	2007
Beemdkroon	*	*
Bilzekruid	*	
Bosbies	*	*
Gevlekte scheerling	*	*
Grote pimpernel	*	
Ijzerhard	*	?
Kattendoorn	*	*
Peperkers		*
Rapunzelklokje	*	*
Rivierfonteinkruid	*	*
Rijstgras	*	*
Smalle aster	*	*
Voszegge	*	?
Wilde marjolein		*
Witte waterkers		*
Zacht vetkruid	*	*
Aantal soorten	13	12

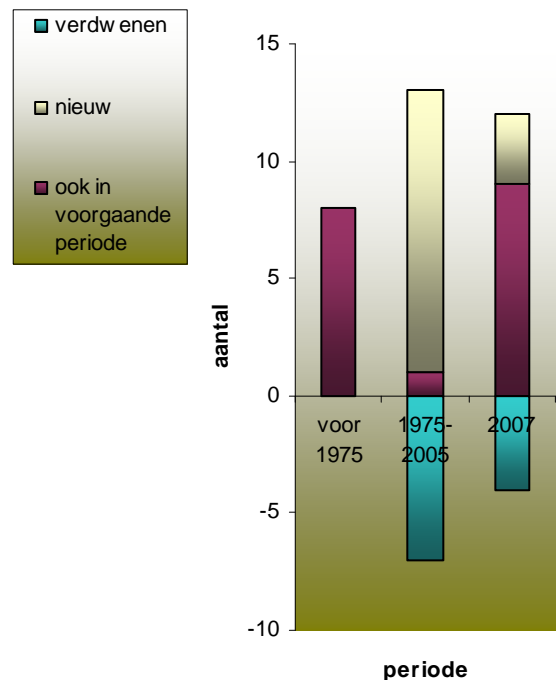

Bloemrijk grasland met op achtergrond de stuw en de plas De Stille.

Rijke stroomdalflora langs het kasseienpad naar de stuw met o.a. Echte kruisdistel, Grasklokje, Kaal breukkruid en Wilde marjolein.

Bijzondere plantensoorten Stadswede

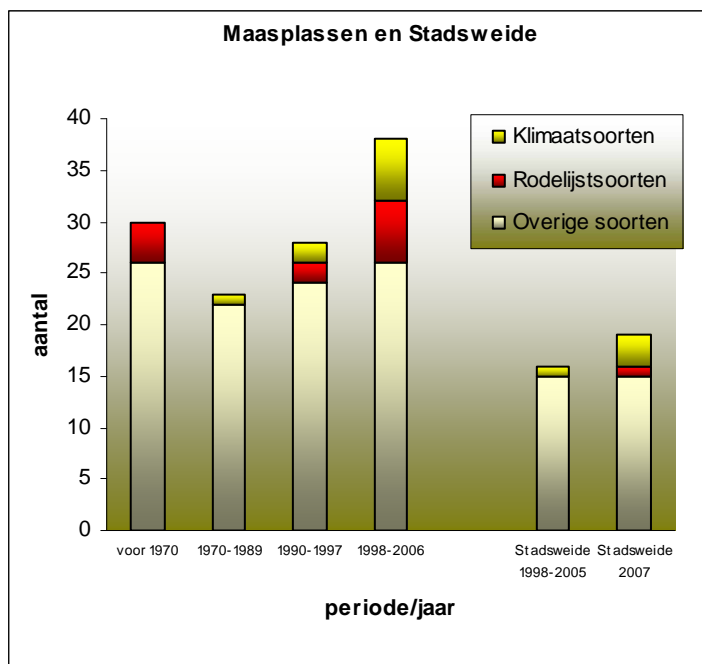
Figuur 8.4 Overzicht van de ontwikkeling van het aantal indicatieve plantensoorten in de Stadswede in twee perioden voor natuurontwikkeling en in 2007.

8.4.2 Broedvogels

Uit het Vogelarchief zijn uit het verleden territoriumindicerende waarnemingen bekend van Grauwe Gors (4 in 1975) en Kwartelkoning (1 in 1958 en 2 in 1962). Zowel in 1992 als 1998 heeft de provincie Limburg de Stadsweide onderzocht op broedvogels. Daarnaast is het onderzoeksgebied samen met de Sneppen tussen 1994 en 2004 vrijwel jaarlijks op broedvogels geïnventariseerd (project "broedvogelonderzoek Zuidelijk Maasdal"). Helaas is de monitoring van dit gebied in 2005 gestopt zodat geen uitspraken kunnen worden gedaan over resultaten van het veranderde beheer.

Uit een vergelijking van de gegevens van 1992 met die van 1998 kan worden afgeleid dat er gedurende die periode relatief weinig structureel is veranderd in de broedvogelsamenstelling. Het gebied herbergt een mix van water- en moerasvogels (Fuut, Kleine karekiet, Rietgors) en nog enkele karakteristieke soorten van het agrarisch cultuurlandschap (o.a. Gele kwikstaart, Graspieper, Steenuil, Torenavalk). Vooral het hoge aantal Bergeenden is opvallend. Van de boomweide is in beide jaren het voorkomen van Boomvalk (1) en Holenduif (2) bekend. De soortenrijkdom lag in 1998 wat hoger dan in 1992 en nieuw in 1998 waren o.a. territoria van Buizerd (1), Putter (1), Ransuil (1), Zomertaling (3) en Zwarte roodstaart (1). In 1992 werd één territorium van Porseleinhoen vastgesteld. Uit de meerjarige gegevens van het Zuidelijk Maasdal is beter een aantal lange termijn trends af te leiden. De Kramsvogel was een regelmatige broedvogel van de boomweide met 2-4 territoria in 1994-1997 en 1 in 2001-2003. De Patrijs keerde vanaf 2000 opvallend terug in het gebied met 2-3 territoria. Dit geldt ook voor de Roodborsttapuit sinds 2001. Incidenteel zijn bijzonderheden vastgesteld waaronder Grauwe gors (2 in 1998), Kwartelkoning (1 in 2000), Wielewaal (1 in 1994), Wintertaling (1 in 2001) en Zomertaling (1 in 2000). Langs de rand van het terrein waren territoria van Nachtegaal (2-3) en Geelgors (1-2) aanwezig tot 1995 resp. 1998.

Buiten het broedseizoen is het gebied bekend om zijn overwinterende Kleine zwanen (vooral in strenge winters) en vogels van ondiepe slikkige oevers zoals Bergeend, Kraakeend, Pijlstaart, Slobeend en Watersnip.

Figuur 8.5 Overzicht van het aantal soorten libellen langs de Maasplassen en in de Stadsweide gedurende de tijd.

8.4.3 Libellen

Voor natuurontwikkeling (periode 1980-2006)

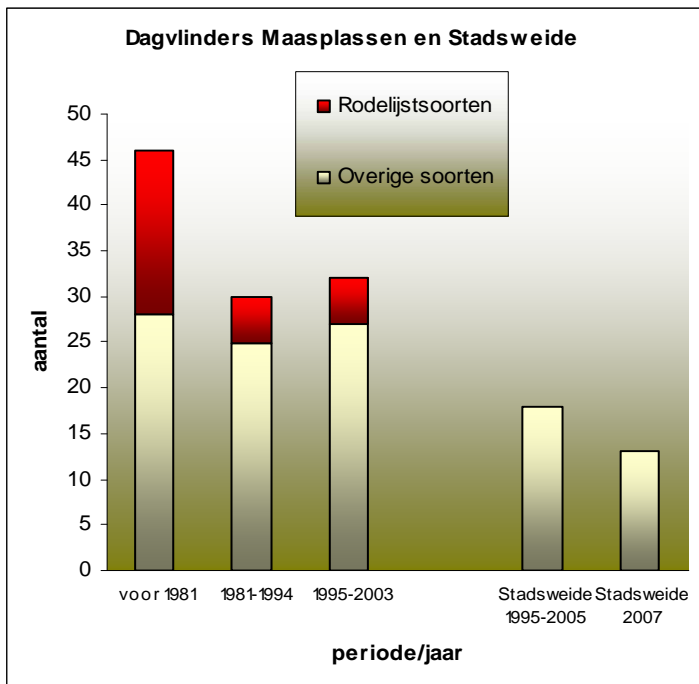
Er zijn geen historische waarnemingen bekend uit het archief van NHGL of EIS. Van de jaren '90 zijn enkele losse waarnemingen bekend. In de periode 1998-2005 is het gebied in meerdere jaren goed onderzocht en zijn in totaal 16 soorten aangetroffen. Opvallend talrijk was de Blauwe breedscheenjuffer. De soort profiteert hier mogelijk van de aanwezigheid van de stuw waardoor er benedenstrooms een relatief hoog zuurstofpercentage aanwezig is, hetgeen gunstig is voor deze rheofiele soort. Andere interessante soorten waren Grote roodoogjuffer (1 ex.) en Plasrombout (4 ex. in 2004).

Sinds natuurontwikkeling (2006-2007)

Het veldonderzoek in 2007 heeft opnieuw een compleet beeld opgeleverd van de libellenfauna. Het gebied is met 19 soorten relatief soortenrijk, zeker in vergelijking met sommige omliggende Maasplassen, zoals Bouxweerd en Rijkelse Bemden. Het kan echter nog niet tippen aan de Asseltse plassen waar

Tandem Zwervende heidelibellen in de Stadsweide op 24 mei 2007 (foto: Pepijn Calle).

Figuur 8.6 Overzicht van het aantal soorten dagvlinders langs de Maasplassen en in de Stadsweide gedurende de tijd.

soorten. Gedurende de periode 1995-2006 is er een compleet beeld bekend van het onderzoeksgebied in het archief van het NHGL. Dit is overwegend gebaseerd op de jaren 1998 en 1999. Er zijn gedurende dit tijdvak 18 soorten gezien. Dit betreft overwegend algemene soorten. Van graslandvlinders (Bruin en Oranje zandoogje) zijn weinig waarnemingen en de aantallen zijn steeds laag. Koninginnepage is wel uit diverse jaren gemeld.

Sinds natuurontwikkeling (2006-2007)

In 2007 zijn 13 algemene soorten gezien, maar door de slechte zomer zullen zeker enkele soorten zijn gemist (zoals Gehakkelde aurelia, Kleine vos en Kleine vuurvlinder). Het beeld is verder goed vergelijkbaar met dat van de periode 1995-2006 (geen bijzonderheden, weinig graslandvlinders). De meest bijzondere soorten die in 2007 zijn gezien, zijn Koninginnepage (o.a. 4 ex. op 3 mei), Icarusblauwtje,

kwel een meer dominante rol speelt. De libellen profiteren van de rijke water- en moerasbegroeiing van de oude Maasarm (voortplantingsgebied) in combinatie met de ruige, omliggende graslanden (foerageergebied). Nieuw aangetroffen soorten betreffen o.a. Beekrombout (5 ex. op 3 mei) en langs de oude Maasarm Bruine winterjuffer (enkele tandems), Kanaaljuffer (3 ex.) en Zwervende heidelibel (tientallen). In 2007 was sprake van een invasiejaar van de Zwervende heidelibel en het lijkt er op dat de soort zich dan via de Maas verspreid. Soms wordt de soort namelijk in grote aantallen aangetroffen langs de grote rivieren in ogenschijnlijk niet erg geschikt habitat, zoals in de Stadsweide. Hoewel in het voorjaar meerdere tandems en eiafzet zijn waargenomen, is het niet helemaal duidelijk of er sprake is geweest van succesvolle voortplanting. Er zijn geen dieren van de najaarsgeneratie in de Stadsweide gezien, maar wel in de nabije omgeving (Bouxweerd, Swalmdal).

De kleine populatie van Bruine winterjuffers in de Maasarm lijkt er op te duiden dat de soort dankzij de klimaatsverandering minder kritisch wordt ten opzichte van haar biotoop. Voedselrijke dynamische wateren zoals hier in de Stadsweide vormen een nieuw leefgebied voor deze soort in Nederland.

Van de Blauwe breedscheenjuffer zijn duizenden exemplaren gevonden, maar de Weidebeekjuffer is daarentegen schaars. Ook Plasrombout (5 ex.) en Grote roodoogjuffer (tientallen) zijn in 2007 gezien. Mogelijk houden de waarnemingen van Beekrombout verband met de grote populatie die aanwezig is in de nabijgelegen Roer, maar ook in de Maas zit een kleine populatie.

8.4.4 Dagvlinders

Voor natuurontwikkeling (periode 1980-2006)

Uit het archief van De Vlinderstichting zijn uit de periode 1981-1994 alleen enkele waarnemingen bekend van een aantal algemeen verspreide

---

Landkaartje en Oranjetip. Indien de begrazing wordt geëxtensiverd zal de diversiteit van dagvlinders in de toekomst wel verder toenemen door een verbetering van de vegetatiestructuur (vergelijk de nabijgelegen Asseltse Plassen).

8.4.5 Sprinkhanen

Voor natuurontwikkeling (tot 2006)

Zowel in 1991 als in 2003 is het gebied op sprinkhanen onderzocht (archief EIS/NHGL). In beide jaren zijn 5 algemene soorten vastgesteld.

Sinds natuurontwikkeling (2006-2007)

Het onderzoek in 2007 liet een vergelijkbaar beeld zien. Nieuw was een waarneming van een Greppelsprinkhaan in het zandige noordoostelijke deel nabij de Maasnielderbeek. Het Zuidelijk spitskopje is nog niet aangetroffen in het begrazingsgebied, maar is in 2003 wel in een wegberm op ca. 250 m afstand gehoord.

De kwelzone bij de plas De Stille lijkt geschikt voor de Moerassprinkhaan, maar deze werd in 2007 niet gevonden.

8.4.6 Amfibieën

Uit de jaren '80 zijn enkele meldingen gedaan van juveniele Groene kikkers en van beperkte trek van de Gewone pad richting de Oude Roerarm in de Stadsweide.

In 2007 zijn ca. 15 Groene kikkers rondom de grindplas De Stille en de Oude Roerarm gevonden. De andere wateren in het gebied zijn niet of beperkt geschikt als voortplantingslocatie vanwege de aanwezigheid van vis of de sterke stroming.

8.4.7 Vissen

Van de plas De Stille zijn geen specifieke visgegevens bekend. De plas is erg ondiep (maximaal ca. 2 m), erg slibrijk en bevat geen waterplanten. Het zal naar verwachting geen belangrijk visbiotoop zijn, maar dit verdient nader onderzoek. De Oude Maasarm met velden Gele plomp, Rivierfonteinkruid en oeverbegroeiing is in potentie meer geschikt, maar ook hiervan ontbreken data.

Bemonstering van de (kunstmatige) monding van de Maasnielderbeek in de Maas leverde op 30 augustus 1997 de volgende vier soorten op: Baars (2), Blankvoorn (1), Driedoornige stekelbaars (2) en Rivierdonderpad (3) (archief Vissenatlas NHGL).

8.4.8 Zoogdieren

De Stadsweide maakt onderdeel uit van het leefgebied van een dassenfamilie die in de aangrenzende terrasrand een burcht heeft. Er liggen twee dassentunnels onder de Roroweg, daar waar de Maasnielderbeek deze weg kruist. Sinds 2005 leven er één of enkele bevers in de plas Donkernack, tegenover de Stadsweide. Incidenteel worden langs de oevers vraatsporen gevonden.

Er is geen uitgebreid vleermuisonderzoek uitgevoerd. Er is enkel een losse waarneming van twee Meervleermuizen uit 1988 van de Maas ter hoogte van het gebied.

8.5 WERKING VAN NATUURLIJKE PROCESSEN

8.5.1 Spontane ontwikkeling

Sinds 2006 is er veel ruimte voor spontane vegetatieontwikkeling.

8.5.2 Hydromorfologische processen

Ter hoogte van de Stadsweide ligt de stuw van Leeuwen, die de Maas ongeveer 2,5 m opstuwt. Benedenstreams van de stuw is de oever hoog en steil en met steenzetting vastgelegd. Langs de oude Maasarm is de oever met grof puin vastgelegd.

De laaggelegen delen van het gebied (De Stille, deel van oude Roerarm) overstromen vrijwel jaarlijks enkele weken. Bij een afvoer van ca. 1100 m³/s (die jaarlijks gemiddeld een week optreedt) begint de oude Roerarm weer echt mee te stromen. Bij meer extreme hoogwaters pakt de Maas haar oude loop weer op.

8.5.3 Begrazing

Momenteel vindt er nog geen natuurlijke begrazing plaats, maar seizoensbeweidings met huisvee. Hierdoor is er in de zomer een redelijk hoge begrazingsdruk, terwijl in de winter begrazing volledig ontbreekt. Dit toont zich ondermeer in de korte moeras- en oeverbegroeiing en betrekkelijk dichte grasmatten in het voorjaar. Door de ruime aanwezigheid van buurpaarden is de begrazing met paarden praktisch lastig uitvoerbaar.

8.5.4 Kwel

Langs de oostzijde van de plas De Stille groeit massaal Bosbies, hetgeen wijst op uittredende kwel vanuit hoger gelegen terrassen.

Procesbarometer

proces	ruimte voor processen	
	← tegenwerking ruimte →	← tegenwerking ruimte →
	redelijk veel	redelijk veel
	beperkt	beperkt
	0	0
Spontane ontwikkeling	[Barometer: 0 to 80%]	
Hydromorfodynamiek	[Barometer: 0 to 40%]	
Begrazing	[Barometer: 0 to 40%]	
Kwel	[Barometer: 0 to 40%]	

Restant van de oude Maasarm met Rivierfonteinkruid.

8.6 CONCLUSIES

8.6.1 Natuurwaarden

Met dit onderzoek is de uitgangssituatie van het natuurontwikkelingsproject Stadsweide vastgelegd. De soortenrijkdom is nog beperkt maar zal naar mogelijk

---

geleidelijk aan verbeteren. Lokaal zijn restpopulaties stroomdalflora aanwezig met soorten als Beemdkroon, Echte kruisdistel en Rapunzelklokje. In de oude Maasarm en de Schippershaven is een goed ontwikkelde waterplantenvegetatie aanwezig met veel Rivierfonteinkruid en Gele plomp.

Mede hierdoor herbergt de Stadsweide een relatief soortenrijke libellenfauna met soorten van goed ontwikkelde stilstaande wateren (Bruine winterjuffer, Grote roodoogjuffer, Plasrombout), maar ook rheofiele soorten (Blauwe breedscheenjuffer en Beekrombout).

De broedvogelontwikkeling is gedurende de periode 1994 t/m 2004 vrijwel jaarlijks goed onderzocht. Helaas ontbreken recente gegevens en daardoor kan geen uitspraak worden gedaan over het eventuele effect van het gewijzigde beheer. Het terrein herbergt een redelijke variatie aan algemene water- en moerasvogels (o.a. opvallend veel Bergeenden) en enkele cultuurvolgers. Opvallende veranderingen gedurende de onderzoeksperiode zijn het verdwijnen van Grauwe gors en Kramsvogel en de terugkeer van Patrijs en Roodborsttapuit.

Interessante andere fauna die in het natuurgebied momenteel aanwezig is, zijn Das, Greppelsprinkhaan, Koninginnepage en Rivierdonderpad.

8.6.2 Ideeën en aanbevelingen

- Verwerven van resterende EHS-gronden in en rondom het gebied (De Sneppen) zodat er op termijn een grotere begrazingseenheid van ca. 90 ha ontstaat en zelfs een verbinding met de Asseltse plassen mogelijk wordt.
- Verwijderen van puin rond de oevers van de oude Maasarm om de ontwikkeling van vrij eroderende oevers te stimuleren.
- Populierenopstand niet actief verwijderen, maar door natuurlijke uitval geleidelijk afbouwen. Geen nieuwe bomen aanplanten. Een andere optie is om de inheemse Zwarte populier aan te planten, indien men het karakter van een 20^e eeuwse boomweide wil handhaven. In 19^e eeuw was dit terrein overigens helemaal geen populierenweide, maar was het een open, intensief beweide grasland.
- Aanleg van een meestromende nevengeul rond de stuw (Dienst Landelijk Gebied, 2007) in de zand- en grindlaag (figuur 8.7). Van de drie daarin weergegeven varianten heeft de lange variant de voorkeur. Deze loopt via een oude geul in de Stadsweide, de oude Roerarm, de oude Maasarm langs de plas De Sneppen tot aan de spoorbrug en op termijn bij spoorbrugverruiming kan de geul zelfs uitmonden tot in de plas Leeuwenhorst in de Asseltse plassen. Wellicht kan nog een aanvullende optie worden verkend, namelijk via het oude tracé van de Maasnielderbeek in plaats van via de oude Maasarm (zie figuur 8.7).
- Het meest natuurlijk is het om de Maasnielderbeek uit te laten monden in de nieuwe nevengeul en de kunstmatige rechte monding spontaan te laten verlanden. De belasting met effluent van de nabijgelegen rioolwaterzuiveringsinstallatie is een punt van aandacht, maar dit kan in principe rechtstreeks op de rivier worden geloosd. Er dient dan wel een oplossing te worden gezocht voor de hoge jaarlijkse lozingsheffing.
- Maaiveldverlaging net ten noorden van de huidige rechte Maasnielderbeek ter accentuering van het oude traject van de Maas in de vorm van ondiep moeras en vochtig grasland. Hiertoe dient het bestaande maaiveld ca. 2 tot 2,5 m te worden afgegraven (figuur 8.7). Een deel kan ter plaatse worden benut om door grindwinning verlaagde percelen op te hogen tot de oorspronkelijke hoogte of het gedeeltelijk dempen van de plas De Sneppen t.b.v. de aanleg van de nevengeul. Mogelijk biedt dit ook perspectief om de berekende waterstandsverhoging door de aanleg van de nevengeul (ca. 1 cm) te verminderen.

Figuur 8.7 Links: Inrichtingplan met drie varianten voor de loop van de geplande nevengeul in de Stadsweide (uit Dienst Landelijk Gebied, 2007). Rechts: Nader te verkennen opties voor loop nevengeul, verlaging tracé Maasloop (geel) en gedeeltelijke aanvulling plas De Sneppen en Maasoever (rood).

